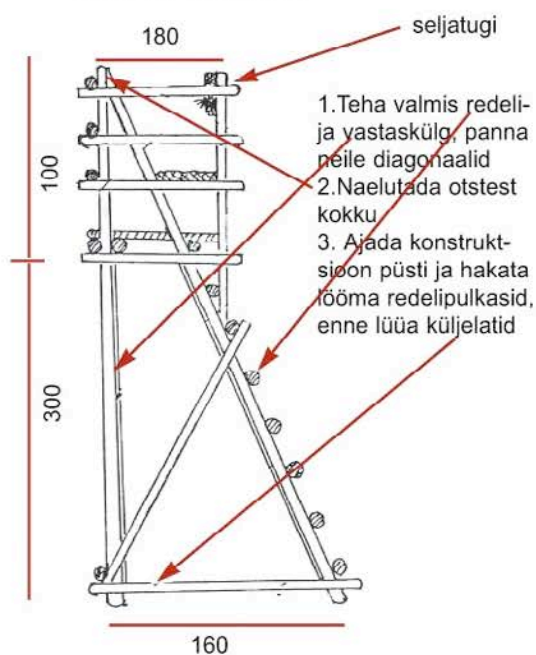
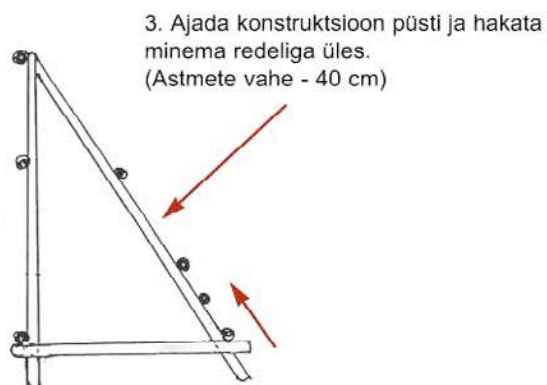
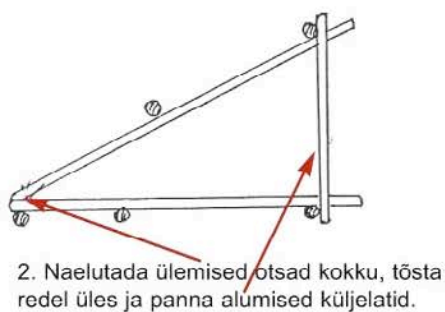
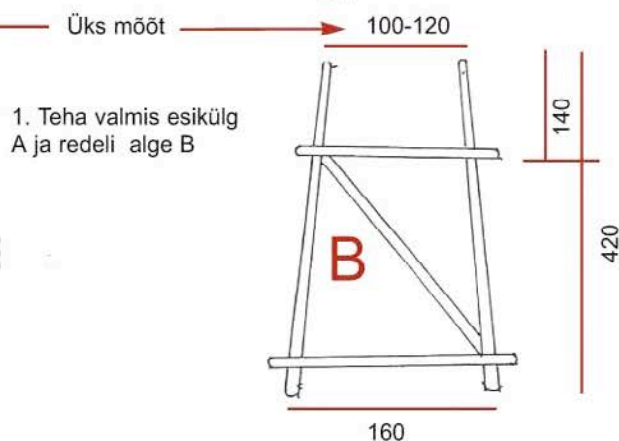
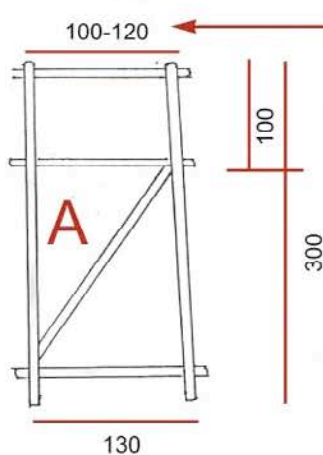
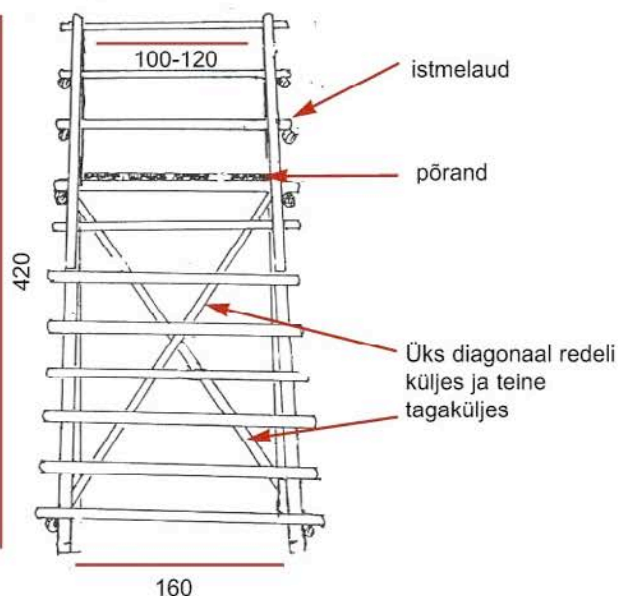

KÕRGISTE

KULGVAADE

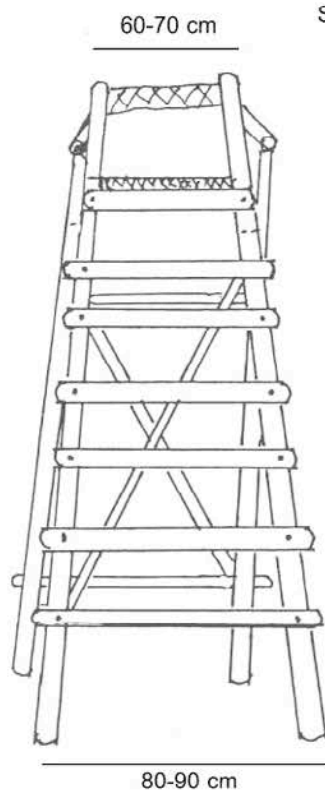
VAADE REDELI POOLT

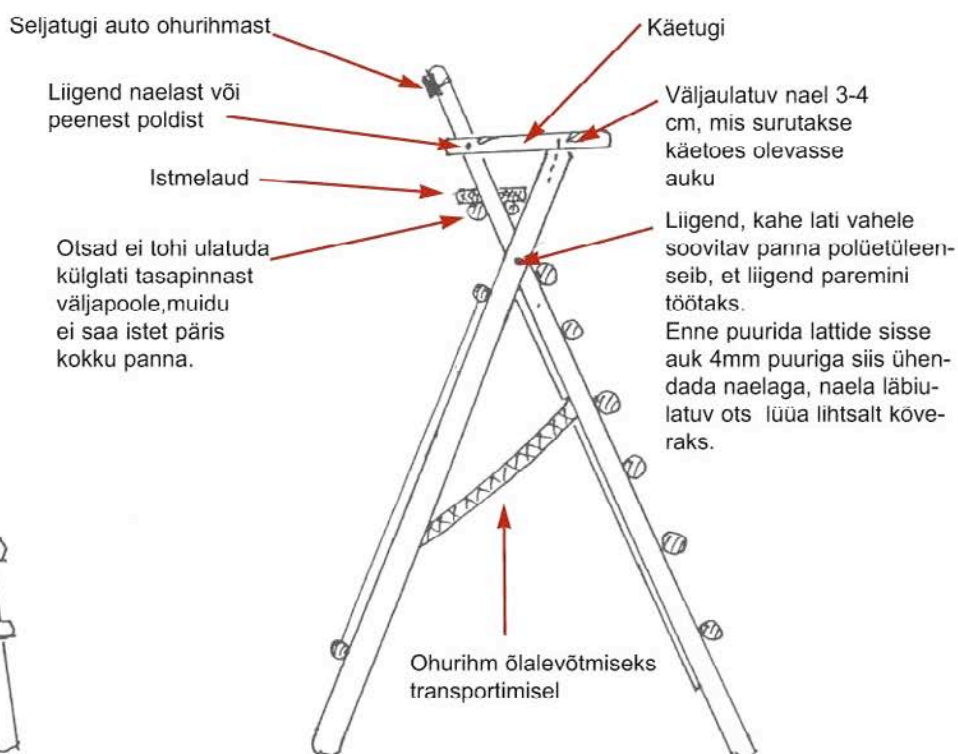
TRANSPORDITAV KÕRGISTE

KAKS IVAR KIISKÜLA VÄLJAMÕELDUD VARIANTI

EESTVAADE

KÜLGVAADE

SELGITUS:

Tegu on kokkupandava kerge redelistmega, mida saab transportida näiteks sõiduauto katusel pakiraamil. Redeli ülemise otsa laius on 60 - 70 cm, alumisel paarkümmend cm laiem. Valmistatakse peenest kuuselattidest läbimõeduga 5 - 6 cm. Redelipulkade sisse puurida nende lõhkimineku vältimiseks 1mm peenema puuriga, kui kasutatakse naelu, augud. Olen valmistanud selliseid kõrgistmeid üldpikkusega 3,5 - 4 meetrit, kaaluga 15 - 20 kg.

Võttes sellise istme õlale ohurihmaga, mis ühtlasi fikseerib konstruktsiooni laialitõmbamise ulatuse, saab liikuda vaevata kuni kilomeeter ja sobivasse kohta (tavaliselt pajupõõsasse) püsti panna. Käetoed võib teha pikemad, sinna on hea asetada relva, samuti võib käetoe külga kinnitada liigendiga toe, mida saab kasutada laskmisel, kui sihtmärk on eespool.

Jahiehitised on nagu jahimehe visiitkaardid

Ehitised ulukite varitsemiseks on jahiringkondades armas-tatud teema, mida arutada. Nad on just nagu visiitkaardid, mis näitavad, millise jahimehega on tegemist. Enamik jahimehi püüab – ja edukalt – oma jahipiirkonna ehitisi harmooniliselt maastikku sulandada.

Olgem ausad: ilma kantslite, kõrgel asuvate istumisvõimalusteta, varjeteta või redeliteta pole enamikus meie jahipiirkondadest võimalik jahti pidada. Nii me vajamegi jahil käimiseks praktilisi ja turvalisi ehitisi. Olgu need siis kinnised istumiskohad talviseks varitsemiseks või väikesed kindlad varjed, mis kaitseks juhusliku kuuli eest, kui tegemist on ajujahtidega.

Siinkohal tutvustame mõnd tüüpilisemat Eestis, Saksamaal ja Soomes kasutatavat jahiehitist.

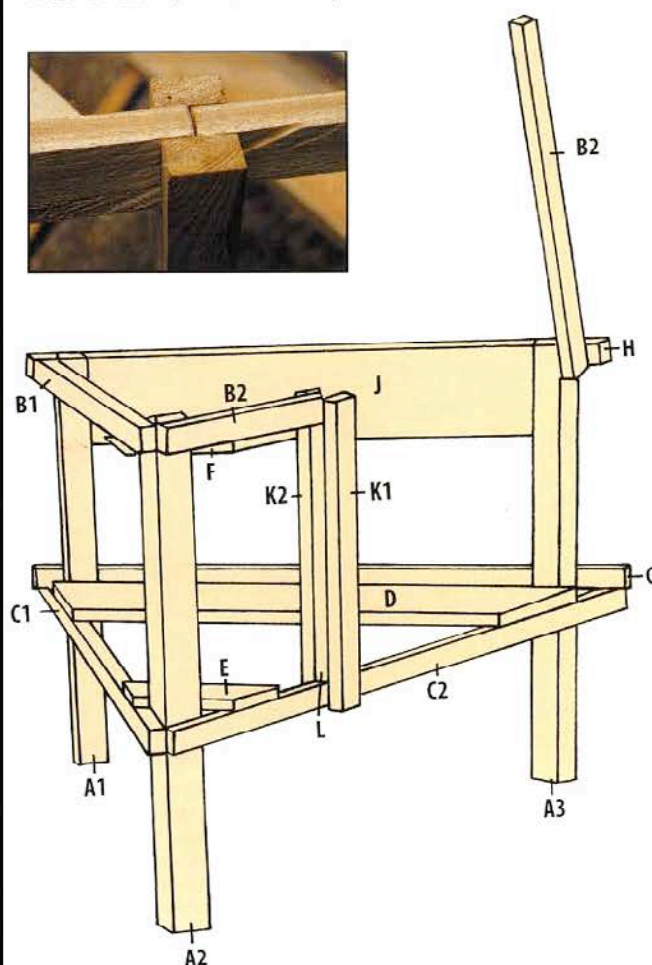
Materjali vajadus

toestik	A	3 prussi	108x8x8cm
relvatugi	B	2 latti	132x6x4 cm
alumine piire	C	2 latti	139x6x4
Sisemine osa			
istumisalus	D	1 laud	130x25x4 cm
stabiliseerimislaud	E	1 laud	34x11x2 cm
stabiliseerimislaud	F	1 laud	47x22x2 cm
Tagumine sein			
alumine piire	G	1 latt	145x6x4 cm
seljatoe pruss	H	1 latt	145x6x4 cm
seljatoe laud	J	1 laud	109x23x2,5 cm
Sisenemine			
välimine laud	K	2 latti	68x6x4 cm
sisemine laud	L	1 latt	56x6x4 cm

Muu

Mootorsaed (ketassaag, käsisaag), vasar, peitel, vesilood, tollipulk, kriit, naelad, kruvid, maskeerimisvõrk, kobad, käärid, puidukaitsevahend, pintsel.

ISTE (Saksamaa)

KINNINE JAHIKANTSEL (Soome)

Kinnine jahikantsel on universaalne rajatis – sobiv kasutada kindla varjena jahipidamisel, aga ka ulukipildistamiseks ja vaatluste tegemiseks.

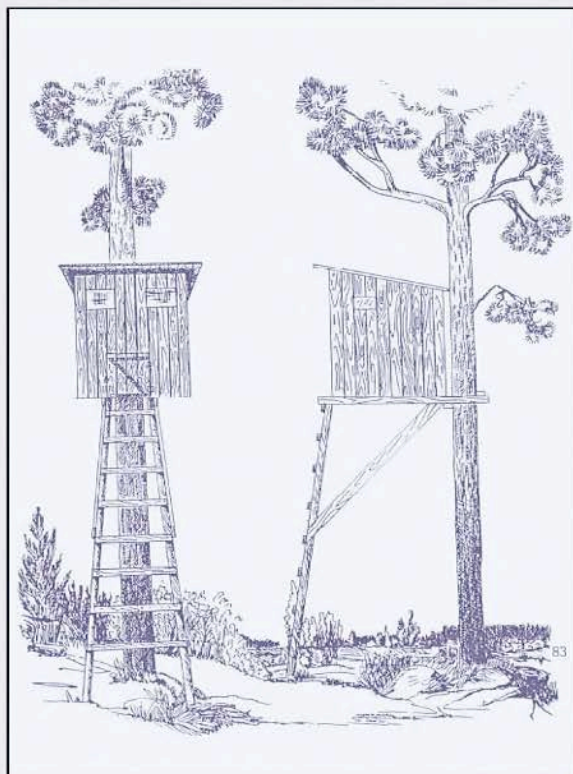
Valmistamine

Kinnise jahikantsli ehitamist alustatakse redeli ja pörandatugede tegemisega. Nii saadud konstruktsioon tõstetakse üles ja nõjatatakse vastu tugevat puud. Redeli küljepuud ja kantsli jalad surutakse tugevasti vastu maad. Nüüd saab redelilt naelutada kinni pörandaplangud. Pöranda suuruseks võtta 2x2 meetrit. Seinad ja katuse võib teha maas eraldi elementidena. Seinad tõstetakse ükshaaval üles ja naelutatakse pörandaplangude külge kinni. Seejärel tõstetakse paigale katus. Esisein saab olla 2 meetrit kõrge ja tagasein 1,8m. Laskeavade suuruseks võib olla 20x30 cm ja ukseaval 60x100 cm.

Vahendid

Neli 6 m 5" ümmargust puud
2x4 planku 60 m
3/4x4 lauda 200 m
katusepappi 4 m²
5" naelu 2kg
3" naelu 4kg

1kg papinaelu
uksehinged 2 tk
riivid ja ukselekk
haak – 1tk
redeli tugipuud 25m 2x4"
planku või ümarpuud
läbimõõduga 4"

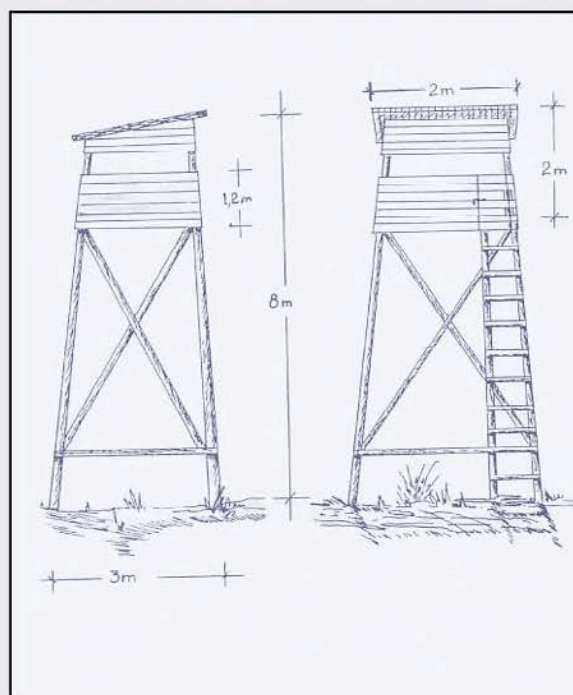

LAHTINE JAHIKANTSEL

Alusosa pörandatasandini tehakse kõigepealt maas valmis ja kopaga traktori abil tõstetakse püsti. Pörandaplangud naelutatakse paika. Katuse võib maas valmis teha ja tõsta alusele. Neli tugevat meest saavad sellega kergesti hakkama. Seinalaud saab paika naelutada pörandal seistes. Alumise seina ülemise ääre peale võib kinnitada lapiti plangu, nii saadakse laskurile hea tugi. Jahikantsli alusele tehtud putka võib olla varustatud hirve- ja rebasejahiks aknaluukidega, tehes selle ühtlasi soojapidavaks.

Vahendid

5 tk 8 m pikkusi ladvast tugevaid 5" puid
8 tk 6 m pikkusi ladvast tugevaid 4" puid
10 tk 3 m pikkusi ladvast tugevaid 4" puid
2 m pikki 2x5" planke 18 tk
uksehingi 2 tk
haak 1tk
7/8x5" laudu 140 m
6" naelu 4 kg
3" naelu 3 kg
papinaelu 1kg
katusepappi 5 m²

Jahikantsel – jahtkonna visiitkaart

AARE JAAMA

Vatijopede aeg jahinduses on möödas. Mis sest, et mõni ikka veel vatijoepiga käib, aga vaim ja asjasse lähenemine on kindlasti võtnud kultuursema pöörde. Eks need vatijopemehedki leiavad lõpuks teiste jahimeeste poolt sissetallatud raja ja asuvad ka ise seda rada käima.

Jahikantsel ja sellest jahipidamine ei ole jõumeetod looduse ja loomade vastu. See on kõige vähemhääritav jahimoodus looduses, moodus, mis sunnib inimest selle nimel töötama ja ulukeid söötma.

Varitsusjaht algab ikka tavaliselt õhtul ja see jätab jahimehele päevase valge aja muude tööde ja tegemiste tarvis. Kantslist on võimalik segamatult ja märkamatu jälgida elu looduses, üle lugeda oma hoolealuseid, neid pildistada ja lõpuks annab võimaluse valida õige loom ning see täpselt tabada. Jahiga kantslist saab hakkama ka iga pensionär. Pean silmas neid, kes füüsiliselt ei jõua noorematega sammu pidada.

Oman sakslaste raamatukese kantslitest ja kõrgistmetest. Kuigi sakslastel on väljamõeldud palju eritüübilisi kõrgistmeid, leian siiski, et kõik nendest pole just kõige praktilisemad.

Sellepärast tahan avaldada ka enda välja töötatud ja aeg-ajalt täiendatud jahikantsli saamisloa ja joonised.

Ehitan endale jahikantseli

Alustama peab sobiva koha leidmisega. See peaks olema nii valitud, et oleks maksimaalne vaade ümberringi, et kantslisse minnak ei ületaks loomade tuleku radu, et õhtune kuu paistaks kantsli poolt söödakoha poole. Seda selleks, et vastupaistev valgus optikasse ei paistaks ning et kantsli luukide muutunud asend jääks varju pimedusse – nii on parem ära tunda ka looma sugu ja suurus.

Kõigepealt tuleb lõigata kuusest neli põhiposti läbimõõdus 16-18(20)cm, alt mõõdetuna. Pikkuseks olen lõiganud 7,

5m. Langetada võiks vana kuu ajal, kõige parem olevat kuu kaduneljäpäev. Materjal tuleks ära koorida. 10-12cm latte läheb vaja ca 12 tükki. Arv võib muutuda olenevalt sellest, kui pikkade lattidega tegu on.

Et kantslis oleks piisavalt ruumi ja saaks kasvõi hommikuni pikutada, olen põrandapinna teinud mõõtudega 1, 7x1, 5m. Seda pinda jagub ka kahele kütile. Põrandast posti lõpuni jätan 1, 5(1, 6)m, kusjuures katuse hari tõuseb veel ca 40cm kõrgemale. Nii et ruumi kõrguseks saab keskelt olema 1, 9-2, 0m.

Paigutan postid maha nõnda, et püsti tõmmates oleks kantsel kohe õiges kohas ja asendis. Postid asetan paralleelselt, kaldega kokku 50-60cm. Kui koone on liiga väike, siis suureneb kantsli kõikumine, kui aga koone on liiga suur, siis suureneb küll stabiilsus, kuid raamistik jääb rohkem sademete kätte. Aitab kindlasti ka puidu immutamine. Alustama peaks raamistiku kitsamate külgedega, sest siis serviti tõstes on endal madalam raamistiku teisi külgi kokku lüüa. Põhipostidele lüüa ristipuud, mõõta, et diagonaalid oleksid võrdsed ning lüüa kinni ka diagonaalid. Teine raam on hea teha alumise raami peal. Soovitav on puurida ühenduskohast läbi auk ja ühendada 10-12mm läbimõõdus poldiga (vindivarras). See võimaldab puidu kuivades pingutada raamistikku jäigemaks. Kui esimesed kaks raami on valmis, tõstan ühe raami ühele poole ja teise raami teisele poole serviti ning toestan. Lõõn risti puud, panen paikka diagonaalide pikkused ja lõõn nüüd alumise külje diagonaalid raami siseküljele, kusjuures kõige

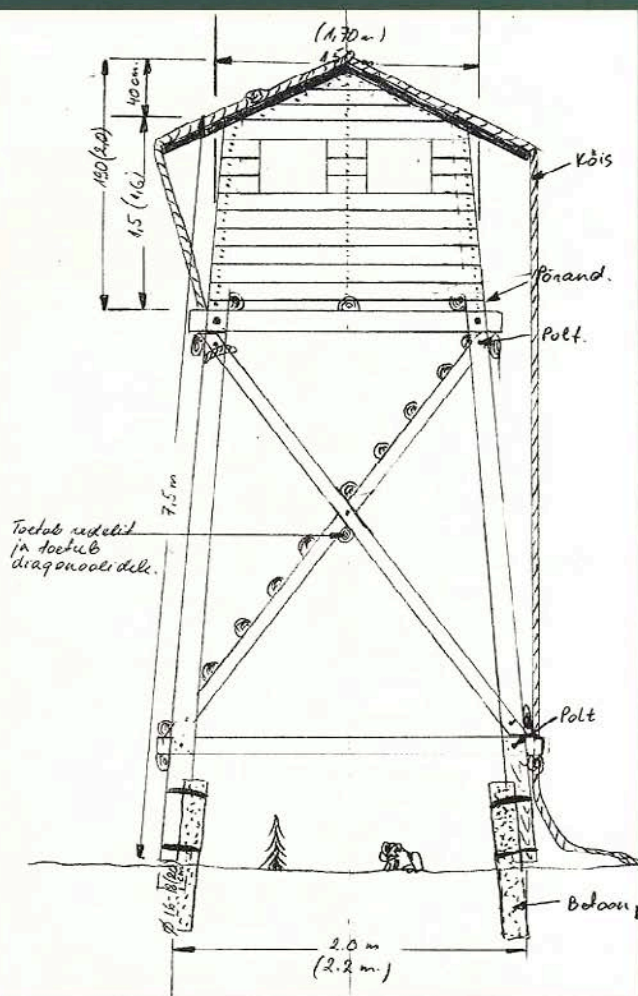
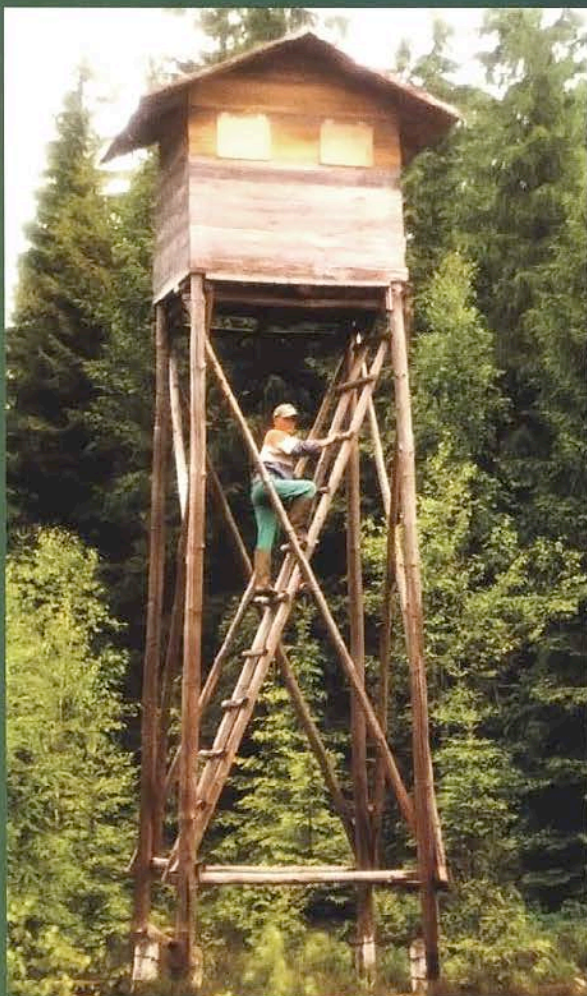
seespoolsem diagonaal jääb ühtlasi ka redelipuuks. Kui raamistiku viimane külg on valmis, on paras panna paikka redeli teine puu, mis tuleb toetada ka diagonaalide ristumiskohtadest redeliga risti oleva puuga. Diagonaalid on vaja omavahel ka ristumiskohtadest naelaga kinni lüüa. Arvestama peab nüüd, et kantslisse sisse minnak jäi ikka põranda tagaküljele. Kuid ei ole hullu, kui jääb ette serva.

Kuidas kantslit püsti tõmmata

Et püstitõmbamise ajal rombi ei tõmmataks, võib lüüa ajutised diagonaalid. Toetada püstitõmbamise ajaks raamistiku alumised otsad, et raam järele ei libiseks.

Kui raam on püsti, ajan selle loodi kasvõi silma järgi. Nüüd kinnitan kantsli jalad betoonpostide külge. Kaevan augu betoonposti jaoks jalgede siseküljele, panen posti auku ja märgin kantsli jalale betooni ülemise piiri. Lõikan ¼ posti läbimõõdust posti tarvis pesa ning kinnitan betooni kantsli jalaga nõnda, nagu elektriposte kinnitati.

Puitposti otsa lõikan lõpuks maapinnast kuni 10 cm lahti. Betoonjalad peaks aitama mädanemise ja tugevate tuulte vastu ning ka pätil on liiga palju tööd, et mõõdamines kantslit pikali tõugata. Nüüd võib lüüa redeli pulgad, kui pole seda eelnevalt juba tehtud. Redeli teen põranda alt selleks, et mida kõrgemale redel tõuseb, seda kaitstum on ta sademete, jäätumiste ja mädanemiste eest. Ka ohutuse seisukohast on see lihtsalt tervislik, sest kõrgemalt kukkumine on ju valusam.

Põrand on hea valmistada tugevatest punnlaudadest. Seinalaudad lõõn horisontaalselt kohe põhipostide külge. Arvestama peab laskeakende õige kõrgusega. Laskeaugu suurus peaks 25-30cm või 30-40cm. Auk peaks olema nii suur, et pea mahub sellest läbi ja saaks metsa hääli kuulata. Seinad kerkimisega on võimalik väljapoole kinnitada ka luugid ja isegi ära värvida. Seinad on parem soojustada enne katuse tegemist. Kui on ikka paarkümmend pügalat külma, siis soojustatud kantslis saab priimusega luua endale inimlikud tingimused.

Katus on mugavam ja nägusam teha viilkatusena. Sarikaid teen kolm paari ja katuse servad üle seinte 35-40cm igas suunas. Ühe poole katusest saab algusest lõpuni laudade ja plekiga katta. Teise poole saab teha niipalju valmis, et jääks piisav vahe vajaliku materjali katusele tõstmiseks ja saab ka ise üles katusele minna. On aeg allatuleku kõis raami külge siduda ja üle katuse teisele poole

alla rippuma jätta. Kõiele võib teha sisse sõlmed, mis hõlbustavad katuse servast allatulekul. Nüüd laudad katusel paikka, plekk peale ja juhul, kui midagi on maha ununenud, siis saab abilise olemasolul kõiega veel üles tõmmata.

Sisuliselt ongi kantsel valmis. Ja see on võimalik algusest lõpuni täiesti üksinda valmis teha. Jäänud on veel teha oma maitse järgi siseviimistlus. Mina olen teinud ka aknalauad, kuhu hea püssi toetada ja binoklit panna. Aknalaua ja põranda olen katnud põrandavaibaga, et ülearust heli summutada. Vaibaga on hea katta ka seina alumine osa juhaks, kui saapanina läheb vastu seinale. Ruberoidi ei soovita katusel kasutada, sest mul on linnud selle kahel korral nii hõredaks nokkinud, et algul pidasin seda haavlitena lastuks.

Õdus kantsel - korralik puhkus

Õhtul pärast päevatööd saab seal mõtteid mõlgutada ja raamatuid lugeda ning

sealjuures jälgida looduse elu, mis toimub kantsli akende taga.

Kui juhtute küttima mõne looma, siis minu isiklik arvamus on, et looma tuleb austada ja tõesti võib panna loomale peale kuuseoks, kusjuures üks osa kuuseoksast peaks koha leidma küti mütsil.

Küll aga tundub nõme mõne riigi jahimeeste komme surnud looma n. ö vägisi sööta. Meil igatahes ei saadeta lahkunuid viimsele teekonnale võileib suus. Sellepärast ärgem varastagem teiste kombeid. Ja ka jahikantsel ei pea olema jahimehele nagu lõks (sõna otseses mõttes), vaid pigem korralik visiitkaart. Kui küttite uluki, siis soovitan vääristada ja väärtustada iga trofee, sest mine tea, kauaks meil selleks võimalust jäetud on.

KIVI KOTTI!

JÄRELKÄRUL KÕRGISTE

www.kalnik.ee/kalnik.ee